

La Canosa

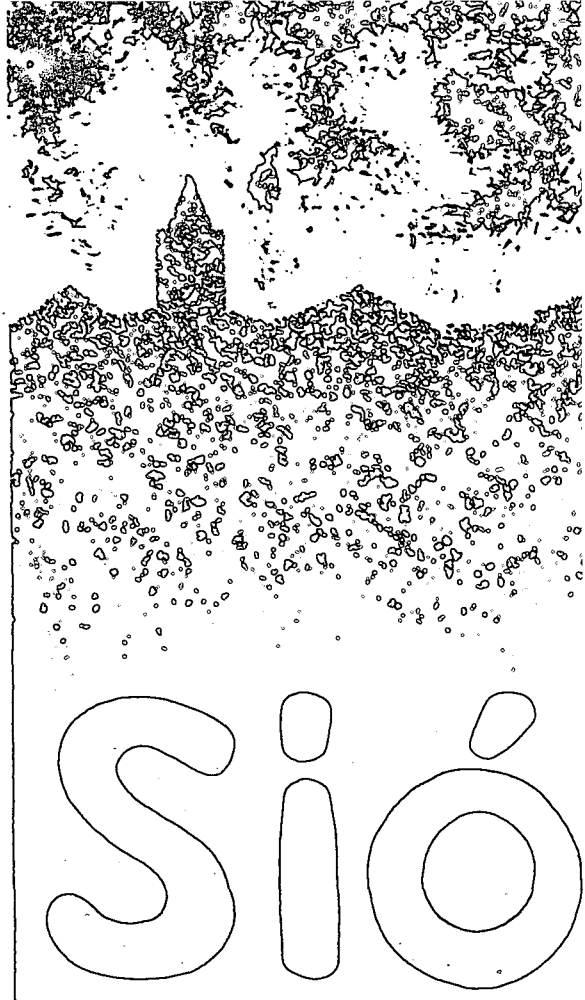
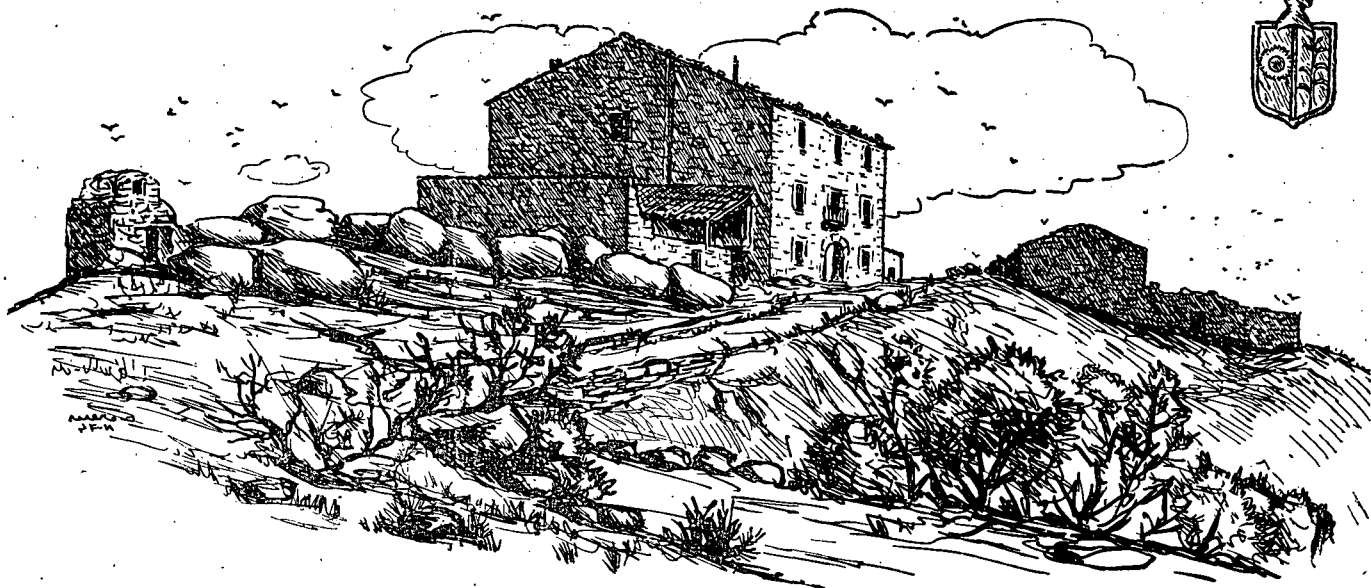
En el «bosc del Siscar» se encuentra LA-CANOSA, hoy deshabitada, que está situada encima de una colina rocosa desde donde se divisa un vasto panorama.

Se trata de una gran casa en la que, dada su antigüedad, es de admirar la perfecta distribución de sus dependencias. Cosa no corriente en nuestras masías es el ojo de la escalera que con completa independencia lleva al piso y al desván. La entrada es grandiosa y con una perfecta distribución de las puertas que dan acceso a los departamentos de los bajos, al fondo de la misma se halla un gran establo con bóveda de medio punto. También el piso por lo que puede apreciarse está distribuido de manera podríamos decir muy actual.

Exteriormente la masía ofrece un aspecto imponente por su elevada situación sobre el terreno, asentada sobre grandes rocas y encarada al mediodía. Adjuntos a la casa y en desnivel del terreno hay grandes corrales, utilizados hoy para guardar ganado cabrio y lanar.

Un tanto apartada, pero también en la cima de la colina, está una gran capilla con cementerio al lado, muy bien conservada exteriormente, donde en el portal y bajo el escudo que reproducimos se lee 1898. Dentro del cementerio se halla centrada una hermosa cruz de piedra al estilo de las clásicas cruces de término, hoy casi desaparecidas.

Creus





Organización Sindical

DELEGACION LOCAL

Esta Delegación informa sobre las excursiones que organiza la Obra Sindical de Educación y Descanso durante la próxima Semana Santa, que serán las siguientes:

- Excursión a Mallorca
- Excursión a Ibiza y
- Excursión a Andalucía

El cierre de inscripciones se cerrará los días 14 de diciembre y 30 noviembre respectivamente.

Para mayor información y reserva de plazas, pueden dirigirse a esta Delegación Local.

Comerç JOAN ESCOLA

Guimerà, 3

AGRAMUNT

Papers pintats de les millors Cases

COLOVALL - SHART - LANCEL, PRESTIGI

Extens assortit d'obsequis per a Llistes de Boda

Cristalleries, Vaixelles, Porcellanes, Làmpares, etz.

FERRETERIA - PINTURES - Estanteries Metàliques

SIO - Boletín Informativo Municipal

Director: Alcalde Sr. D. José M.^a Inglés

Sub-director: Jaime Cuñat Mata

Edita: Ayuntamiento de Agramunt (Lérida)

Imprenta G. Vicens - Guimerà, 15 - Agramunt

Redacción y Administración

Calle de la Plaza, 1 Apartado Correos n.º 10
Agramunt (Lérida)

Suscripción anual: España 100 ptas.

Extranjero 115 ptas.

Número suelto 10 ptas.

Depósito Legal: L. 138-1964

¿TE INTERESA EL CREDITO AGRICOLA?

Todos los agricultores interesados en pertenecer a la Sección de Crédito Agrícola y aprovecharse de los beneficios que la misma proporciona, pueden pasar por las oficinas de la HERMANDAD SINDICAL DE LABRADORES donde se les informará más detalladamente sobre el particular.



Si compara,
elegirá

CHOCOLATES *Viladós*

ROS ROCA S.A.

LA INDUSTRIA
DEL REMOLQUE



MAQUINARIA AGRICOLA

JOSE MARTORELL

SOLAR EN VENTA

Situado en Bajada Arrabal de Puigvert

Razón: P. Ribó

FIBAL

Sastrería y Confecciones para Caballero y Niño

Plaza del Pozo, 14

Teléfono 39 07 36

AGRAMUNT

L'activitat agrícola, algun temps un mitjà de supervivència, és cada vegada més practicada amb criteris racionals estrictament econòmics. Per tant, el pagès no té perquè seguir la beta a cap política determinada sense abans examinar fredament la qüestió i fer els números corresponents.

Dic això per justificar i fer comprensible l'actitud dels nostres comarcans, els quals davant el projecte de regadius possibilitats per la futura embassada de Rialb, es van quedar a l'expectativa sense exterioritzar cap entusiasme.

L'aigua sempre és bona, això no ho nega ningú; però abans de decidir-se cal saber el preu de l'avantatge. I el preu, a l'haver d'aixecar l'aigua com dues vegades el campanar d'Agramunt, serà car, no hi ha dubte. Si els que manegen les cleres, aplicant com és de creure criteris de rentabilitat, no han considerat viable el Canal de la Segarra, que permetia regar amb aigua rodada bona part de la Ribera del Sió i de La Segarra, ¿per què els nostres pagesos, seguint els mateixos criteris econòmics, no poden optar per mantenir el secà —fèrtil quan plou— i renunciar a uns recs elevats onerosos? Quan es coneguin els estudis encarregats a la comissió nomenada a l'efecte, serà l'hora de decidir.

Per altra banda caldria saber si el Pla d'aprofitament integral del Segre, amb les altres embassades riu amunt i l'esmentat Canal de la Segarra, o super-canal, està rebutjat definitivament per part de l'Administració, o bé solament deixat de banda a l'espera de temps més propicis. En el Pla d'aprofitament integral de l'Ebre, fet públic fa poc pel Ministeri d'Obres Públiques, s'hi expressa segurament alguna cosa que ens aclariria les idees sobre aquest particular.

De ser veritat la segona suposició —esperar temps més propicis— l'acceptació d'uns recs parcials i amb elevació d'aigua —un autèntic pegat que no resol satisfactoriament el problema— més aviat contribuiria a que la total realització del Pla integral del Segre es retardés indefinidament.

Com que de vegades hi ha gent que entén la a per la b, vull deixar ben aclarit que no m'oposo als recs per sistema, ni molt menys per fer la guitza a ningú. Solament opino que en una qüestió important com aquesta, no es pot procedir a la lleugera i cal lligar tots els caps. Benvinguts siguin els recs si es demostra que, a la curta i a la llarga, són un benefici per la comarca.

I S E T

REUNIONS AL FOMENT

El dia 11 es celebrà en el Foment, una reunió organitzada pels responsables de la Parròquia per tal d'intentar programar una sèrie d'activitats. Degut al poc nombre d'assistents, uns quaranta, es féu una segona reunió el dia 15 a la que assistiren també una quarantena de persones.

CONFERENCIA

També el dia 11 el senyor Joaquim Viola, Conseller del Règne i Procurador en Corts, celebrà una conferència col·loqui per tal d'informar als pagesos d'Agramunt i comarca sobre els projectes del pantà de Rialb i les perspectives d'aprofitament de les seves aigües per a les terres de la nostra comarca.

CAÇA

El dotze d'octubre s'alçà la veda. No cal dir la gatzara que per tot el terme s'organitzà.

NOU ESTABLIMENT

Molt aviat la nostra vila contarà amb un altre establiment bancari. Es tracta d'una sucursal de la "Caja de Ahorros y Monte de Piedad de Lérida" que instal·larà les oficines en un local del carrer Angel Guimerà.

PISOS

A la carretera de la Gasolinera s'han començat ja les obres d'un edifici per 24 pisos que, segons notícies, seran per a vendre.

ACCIDENT

El dia 14, una camioneta forastera que sortia de la Gasolinera i es dirigia a Tàrraga xocà amb un camió que venia d'aquella direcció. Balanç: un ocupant de la camioneta en resultà mort. Prudència

CLAUSURA

A la veïna població de Ponts es clausurà el dia 15, l'assemblea de Dirigents Sindicals. És notícia per a nosaltres perquè la majoria dels participants eren convil·tans nostres.

EL JOVENTUT REUNIT

Bona part de la joventut de la vila es reuní el dia 19 al Foment cridada també pels responsables parroquials, per tal de parlar dels seus problemes i mirar d'organitzar diferents actes.

DOMUND

El diumenge dia 20 es celebrà el ja tradicional Dia del Domund. La recaptació fou de 21.781 pessetes, ajuntant-hi altres donatius posteriors.

CREU ROJA

El dia 21 començà el primer curset de socorristes. Aquests curset està organitzat per l'Assemblea Local de la Creu Roja. Les classes corren a càrrec dels metges locals. Dels noranta un participants les dones hi són en majoria.

AMBULANCIA

Coincidint amb la inauguració del curset de socorristes arribà la tan esperada ambulància. Fem vots per a que no tingui massa feina.

CASAL

Sota el patrocini del Casal i en les seves dependències es reuniren el dia 18, representants de totes les entitats locals amb el delegat provincial de la Joventut i el seu estat major per tal de mantenir un canvi d'impressions encaminades a tractar d'aglutinar el jovent cap al Casal.

UN ALTRE ACCIDENT

El dia 30 d'octubre una gran quantitat de gent, d'Agramunt i de fora, acompanyaren a la seva darrera estada al noi gran de cal Galceran, En Josep Galceran i Guim, de 25 anys d'edat, que morí a Càceres a conseqüència d'un greu accident de circulació sofert dies endarrera. Fem present el nostre condol a la família.

Estación Servicio Agramunt

Pista - Terraza - Piscinas - Discoteca - Snack-Bar

Restaurante

Teléfonos 390202 y 390802

Sección Engrase y Lubrificantes

COMENTARIS DEL MES

REGADIUS A LA VISTA

El dia 11 d'octubre es celebrà a la Sala B del Cine Avenida una reunió de pagesos per informar de les possibilitats de rec a les nostres comarques. La convocà i presidí el senyor Viola, Procurador Familiar i Conseller del Regne. Acompanyaren al senyor Viola a la taula presidencial els següents senyors: Alcalde de la Vila, President de la Germandat de Pagesos, Jutge de Pau, Directius de la Comunitat de Regants del Canal d'Urgell i el Delegat Provincial de l'IRYDA. Entre els assistents, més d'un centenar, predominaven els pagesos de la Ribera.

De la documentada i extensa dissertació del senyor Viola, resulta que una vegada construïda l'embassada de Rialb, sobrarà aigua per promoure recs a la banda esquerra del Canal d'Urgell. En el cas concret que ens ocupa, el projecte és agafar l'aigua prop de Mafet, elevar-la uns seixanta o setanta metres i seguint la cota 400 regar entre quatre i cinc mil hectàrees corresponents als termes municipals d'Agramunt, Preixens, Oliola, Puigvert d'Agramunt, Ossó de Sió i Les Pallargues.

La proposta no va desvetllar massa entusiasme entre l'auditori, apart algunes adhesions promptes i incondicionals. En el diàleg que vingué a continuació, més que frases laudatòries, abundaren els temors pel bon resultat de l'empresa: encament de l'aigua a l'haver-se d'elevar, des poblament rural, deserció de la joventut, esdevenidor problemàtic per la rentabilitat agrícola, etc. Amb tot, ningú s'oposà obertament al plan de recs. Finalment es nomenà una Comissió que estudiés el projecte, constituïda per persones representatives dels pobles afectats.

Des de la Presidència es va manifestar estranyesa i decepció per aquest aolliment tan fred a un projecte considerat com una gran millora per la comarca. Em fa l'efecte que la decepció la vam tenir tots, si bé per uns altres motius que farien de mal explicar.

Només falta que l'esmentada comissió treballi de valent i ben aviat ens faci ofrena d'un estudi que demostrï que el referit plan de recs és viable i satisfactori.

PONS

CURSET DE SOCORRISME

Per ampliar una mica més la notícia que es dona al quadern sobre el començament del curset de Socorrisme, farem una breu explicació del seu funcionament i posterior posada en pràctica.

Aquests curssets consten de unes classes teòriques i unes altres pràctiques, al final de les quals es donarà un carnet i un diploma acreditatiu, a aquells cursillistes que han assistit a les classes amb l'intenció de prestar uns serveis voluntaris amb l'ambulància, que durant els dies de festa s'organitzaran, es farà d'una forma rotativa, perquè així es vagin turnant i els que han fet el curset pel seu propi coneixement o per qualsevol eventualitat que es puguin trobar en la seva feina, també s'els donarà l'esmentat carnet.

En quant a l'ambulància donarem un avanç sobre el seu funcionament (en el moment oportú es donarà tota mena d'explicacions) hi haurà un número de telèfon que serà el del **Cuartel** de la Guardia Civil (390013) en el qual s'hi podrà trucar a qualsevol hora del dia o de la nit i des d'on avisaran als responsables de conduir l'ambulància. No voldríem acabar aquest comentari sense fer ressaltar la bona disposició del benemèrit cos de la Guardia Civil que ens ha donat tota mena de facilitats perquè aquest servei permanent sigui el més efectiu possible.

BONET

REUNIO AL FOMENT

Mitjançant unes circulars dirigides a totes les famílies, els sacerdots d'Agramunt, convocaren una reunió de persones adultes per tal d'organitzar, entre tots, unes trobades periòdiques per a l'estudi de diferents temes.

Al Foment Parroquial, lloc on tingué efecte l'esmentada reunió, el dia 11 d'octubre, s'entaulà entre els nostres sacerdots i el públic assistent, un franc diàleg d'on sortí la idea de que els referits estudis que versarien, sobre un document conciliar, una encíclica, problemes de vida, teologia, etc., es podrien organitzar a manera d'un curset; de moment cada quinzena.

A més es convocà una segona reunió per al dia quinze per a facilitar l'assistència al màxim i alhora replantejar tot el parlament de la primera. En aquesta es concretà que les trobades serien, en principi, els dimarts de cada quinzena a dos quarts de deu de la nit, començant el dia 29.

Es de celebrar aquesta iniciativa i esperem que un estudi muntat sobre un franc diàleg sigui molt interessant i benefactor per a tothom.

Pere MORA GIRIBET

L'APERTURA DEL CASAL

Abans de començar, la reunió al Casal el dia 18, ja va ser un èxit. No és pas poc reunir la totalitat de les forces vives agramuntines! Ben cert que no hi eren tots els veïns que representen alguna cosa; però hi estaven representades totes les institucions i entitats que tenen vida a la Vila. Com a invitat d'honor hi havia el Delegat Provincial de la Joventut i els seus més immediats col·laboradors.

Es van manifestar moltes opinions sobre el tema proposat. L'objecte era vitalitzar el Casal, convertint-lo en la casa pairal de les activitats culturals, artístiques i esportives, sobretot les juvenils. I del diàleg en sorgí la llum, quedant nítides i clares les diferents postures. Al cronista li va agradar molt la proposta del senyor Delegat de la Joventut: Que el Casal obri les portes, generosament, a qualsevol grup de jovent, organitzat, que pretengui fer quelcom. I a més va insinuar l'ajuda econòmica, o d'altre tipus, que la Delegació de la Joventut podria oferir, d'acord amb les seves possibilitats, a les organitzacions de jovent.

Ja no li van fer tanta gràcia —al cronista— les reticències i els recels d'altres manifestacions. En boca de gent gran: Que si membres de les organitzacions que es podrien gaudir del Casal no són socis... Que si quotes més o menys simbòliques... Que si inconvenients reglamentaris... Que si el jovent faria soroll al cafè... Que si ja tenim local per les nostres activitats... I en boca de jovent: Sí, però... A la millor els companys al Casal no s'hi trobarien bé...

Resumiria la reunió dient que no es va aclarir res; però es va guanyar molt. No es va arribar a cap acord concret i efectiu; però es van clarificar postures. Era només un primer pas i sempre és positiu parlar, com a bons amics, d'una qüestió interessant.

LLUIS

Tintorería Batet

La Tintorería de Agramunt



ACAPULCO
BAR-RESTAURANT
DISCOTECA
AVDA. DE LERIDA Nº 11 Monzón (HUESCA)
TEL 40 01 85

Dirección:
RAMON INGLÉS (Crích)

TAPIZADOS DE COCHES Y MUEBLES
TAPICERIA RECASENS
Plaza Pozo, 6 Tel. 390140 AGRAMUNT

L. COMENCE

PINTOR - DECORADOR

EMPAPELADOS - MOQUETAS - CORTINAJES.

Les oferece sus servicios

Avda. J. Mestres, 7-2.º

AGRAMUNT
CHOCOLATES JOLONCH

Teléfono 39 02 08

GRANET DE PEBRE

per Josep Farreny

MOLT BÉ, AIXI M'AGRADA!

(1) A «Agermanament» la petita gran revista dedicada al tercer món, que ha aconseguit sobrepassar el centenar d'exemplars, i perquè arribi a aconseguir els mil, i milió d'exemplars.

Vaig anar a buscar cargols
i vaig omplir-ne un morral.

En arribar a casa resultà
que no eren cargols,
sinó homes.

No jo no sóc un gegant,
sóc un home d'estatura normal.

Els homes eren molt petits,
petitets i tot llengua.

Els vaig posar a terra,
i marxaren tot arrastrant-se
deixant-ho tot ensalivat.

Tirant amunt, amunt,
amunt fins al cim,
atropellant-se
uns amb altres.

Semblaven cargols
però eren hemos,
homenets que corrien

i s'esgarronaven,
es feien travetes,
es donaven cops al ventre,
a la cara, a tot arreu,

i puntades a les cames.
això sí, molt dissimuladament,
i molt somrients

es demanaven perdó si calia.

La seva fita era
pujar, pujar el màxim!

— Vos que parleu qui sou?

— Jo sóc l'amo, qui mana.

— I vos que em pregunteu qui sou?

— Jo sóc el que escolta, creu i calla,
i és el vostre més humil servidor.

Agramunt, 14-IX-74

(1) «Agermanament» Secretariat cooperació interdiocesana
Diputació, 185 - pral. 1.ª - Barcelona, 11



LA NOSTRA GENT

En Amadeu Amigó i Pla

—Data de naixement?

—El 4 de novembre de 1912.

—Lloc de naixença?

—Agramunt.

—¿Quin tipus d'ensenyament heu cursat i en quins centres?

—primaris

—secundaris

—superiors.

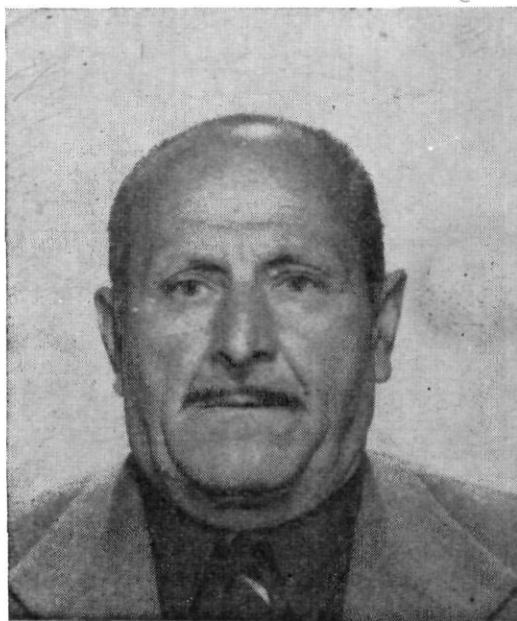
—Només l'ensenyament primari. Vaig anar dos anys a les Monges i set als "Hermanos". Després, dels 13 als 14 anys, bo i treballant al camp amb el meu pare, a l'hivern vaig anar a repàs amb el senyor Gilabert. En aquell temps pagàvem una pesseta diària per dues hores de classe.

—¿A quina edat començareu a guanyar-vos la vida, en quin ofici, en quina professió o càrrec oficial?

—Com que era el més gran dels germans, quan vaig tenir catorze anys vaig posar-me a treballar la terra al costat del meu pare.

—¿Quin ofici, professió o càrrec oficial us ha situat en la vida?

—La guerra, a conseqüència de la qual morí el meu pare, m'agafà treballant a casa. Després del 1939 vaig continuar uns anys fent de pagès i agafant algun jornal de tant en tant. Fou el 12 de juliol del 1944 que vaig començar a treballar d'obrer en una empresa, on vaig mantenir-me 22 anys, fins el 9 de març del 1966. A l'endemà d'aquesta darrera data començava en una altra empresa fins a la jubilació. El que m'ha situat en la vida ha estat el treball i el fidel compliment de les meves obligacions



com a obrer. Alguna cosa vol dir que he passat tota la vida solament al servei de dos amos.

—¿Quines aficions teniu: música, art, literatura, esports, art?

—M'agrada la música clàssica com el primer. També la literatura. I sobretot l'esport en general, del qual he practicat el futbol i el ciclisme.

—En pratiqueu alguna?

—El futbol, la meva preferida, poc puc practicar-la perquè l'edat no m'ho permet; però amb tot i això sempre tindria la pilota als peus. La qüestió literària la practico en el seu aspecte periodístic, exercint la correspon-salla de "El Mundo Deportivo" des de fa 11 anys; i també he col·laborat a SIO.

—Per quins països heu viatjat?

—Espanya de punta a punta. Andorra i alguns viatges a França.

—¿Quin diari, revista, llibre o altre tipus de publicació llegiu?

—"El Mundo Deportivo" i totes les altres revistes d'esport. No cal dir-ho SIO. I cada dia fullejo "La Vanguardia" i "El Correo Catalán".

—¿Quines intervencions heu tingut en la vida col·lectiva de la nostra Vila? (Política, esport, art, religió, cultura, etc.)

—Sempre he col·laborat i promogut tota mena d'acti-

vitats esportives: Futbol, ciclisme, boxa, lluita lliure, etc. De jove havia jugat durant cinc anys a l'equip de futbol d'Agramunt, galrebé sempre de porter. Durant quinze anys vaig formar part de la Junta del Futbol. També he estat President del Casal durant quatre anys. I durant tres anys vaig ser President d'una Secció del Sindicat Local Mixte.

—Com veieu l'actual Agramunt?

- en el seu context econòmic
- en el seu context cultural
- en el seu context esportiu
- en el seu context administratiu, etc.

—L'aspecte econòmic rutlla bé; tothom treballa i amb el seu esforç es guanya la vida. També ho veig bé en la qüestió cultural, no falten centres escolars perquè tothom pugui estudiar i educar-se convenientment. En quant a les activitats culturals i artístiques, són una colla els grups que les practiquen; però en altres èpoques havien tingut una vida més florent. L'esport està una mica flux, recordant la meua època veig que ara està més malament que mai, es passa un bache que al meu temps no hi era. Ben cert que un grup de jovent practica el futbol i sembla que el volen tornar a fer revivre; però es troben amb dificultats. El tennis és una novetat i trobo bé que es promogui. L'aspecte administratiu des de fora el veig bé; però potser des de dins ho veuria d'una altra manera.

—D'estar al vostre abast planejar la vida agramuntina, què faríeu?

—Canviar l'alcalde cada quatre anys, perquè així a l'estrenar-se sovint, sempre hi hauria més il·lusió per fer coses. Quan es comença en un càrrec, sempre hi ha més ganes d'actuar i de fer millores, després un home es va encatronant, la gestió es torna rutinària i el poble és el qui ho paga. Que haguem passat 25 anys només amb dos alcaldes, penso que no ha estat cap bé per Agramunt. També donaria tota mena de facilitats perquè empreses noves es vinguessin a establir a Agramunt, sempre que fos de preveure una millora.

Si jo manés el que faria al poble d'Agramunt seria un local pels jubilats, per tal que tots ells, tant homes com dones, poguessin anar a passar l'estona al seu local, sobretot a l'hivern quan es troben sense saber on passar els temps i poder fer la tertúlia tal com fan a l'estiu al Pla del Pou. Perquè aquest estiu vaig comptar al Pou 36 vells. Ja em direu on són a l'hivern, doncs cada u a casa seva; però això no és vida per un vell, el que és

vida és que entre ells els uns parlen de la guerra de l'Àfrica, els altres parlen de quan anaven a les Festes Majors a peu i en tornaven de la mateixa manera. A més de totes les comoditats, això sí que seria vida per ells: poder parlar del passat, perquè el futur ja no el tenen a l'abast.

—Com veieu el futur d'Agramunt?

—Anima l'esperança el comprovar que més aviat anem a més, o almenys no tremem endarrera. La millora no es coneix gaire; però ja és bona la tendència a prosperar. I hem de confiar que l'equip municipal actual, jove i dinàmic, farà tots els possibles per tal que la Vila progressi.

—¿Voleu explicar la vostra actitud sobre qualsevol aspecte de la vida?

—Sóc optimista cara a la vida i a l'esdevenidor. Hem de reconèixer que moltes coses no van com caldria, no van prou bé per a tots; però hem de tenir l'esperança que es superarà la crisi actual. Potser m'equívoco; però confio encertar-ho.

—¿Voleu citar, si us plau, tres agramuntins de relleu a qualsevol nivell?

—Per mi els agramuntins de més relleu són els meus pares, Joan Amigó Vidal i Cecília Pla Font. Un home i una dona que a més de donar-me l'existència, amb el seu exemple i els seus consells m'ensenyaren a caminar amb les cames quan era petit, i a valdre'm per mi mateix —una altra manera de caminar— i enfrontar-me amb el món i la vida quan vaig ser més gran; per ells el meu homenatge i el meu agraïment. Dels altres agramuntins vull citar en Ramon Ros Llauder, un dels primers industrials que donaren treball i mitjans de vida a nombrosos homes i dones de la població. I al metge Francesc Felp i Vilà i Benjamí Ramírez Costa, l'un i l'altre exemple i model d'activitat professional, majorment en la seva època de joventut que eren uns esclaus de la seva carrera, a la qual es dedicaven sense defalliments i amb tota generositat, pel bé dels malalts que requerien els seus serveis.



LITERATURA

«¡Inclitas razas ubérrimas,
sangre de Hispania fecunda!»

Rubén Darío.

«Gràcies. Déu meu,
per haver-nos donat la pàtria
vida,
estil.
llum
i parla.» (*Temps d'Estrena*).

Guillem VILADOT.

L'aportació cultural peninsular al vell saber d'Europa, és important:

A la desfeta de l'Imperi Romà s'acentua la disgregació de la llengua llatina, ja bona cosa malmesa entre el poble al llarg de l'època imperial.

A través dels invasors, del nord, primer, i àrabs després, uns pobles d'Europa formen les primeres llengües neollatines, abans parlades que escrites ja que encara era el llatí escrit la llengua que prevaleixia, a pesar de les invasions, com a element de cultura.

A la península (exceptuant el basc) castellà, català, gallec i portuguès, són les llengües filles d'aquest procés; conseqüentment germanes.

En la formació d'aquestes primeres llengües trobem aquí, entre les primeres mostres literàries, les Cantigas d'amigo, Cantigas d'amor i Cantigas de santa Maria, on els cançoners medievals gallecs assoleixen una gran lírica i són precursors de la literatura galaico-portuguesa. En «El cantar del mío Cid», en Gonzalo de Berceo, en el «Poema de Fernán González», etcètera, arrenca la lírica castellana, que amb la gran expansió de la llengua per terres americanes —Hispanoamèrica— la coloca, com sabem, entre les primeres del món.

A casa nostra, les primeres manifestacions escrites en llengua vernacle les trobem en la discutida Cançó de Santa Fé, que sembla original dels monestirs de Sant Miquel de Cuixà o bé de Sant Martí del Canigó, però hom dubta si està escrita en català o en provençal ja que degut als forts lligams culturals i polítics que hi havia amb Provença, pàtria dels trovadors, feia que els nostres s'expressessin en un català tan corull de provençalismes que es fa molt difícil de catalogar-lo. La que es pot considerar més expressivament primera obra literària escrita és Les Homilies d'Organyà, la qual es trobà en la parròquia de la vila d'Organyà i data de fi-

nals del segle XIII, és de caràcter religiós, com ho són, normalment, les primeres manifestacions literàries d'una llengua i és molt interessant per l'estudi i apreciació de les primeres passes escrites. Veiem-ne una mostra: «Diable exajà nostre Senyor per glotonia can li dix que fedés de la pedra pa. E lo exajà de vanaglòria can li dix que es lleixàs cader del temple, que no es faria mal. E lo exajà d'avarea can li dix que lo món li daria si es gitave a terra als seus pedes e l'adorave». Estarem d'acord en que vist aquest tros, el document té un caire ben arcaic. Cap el segle XIV segueix la poesia religiosa molt medieval i carregada encara de provençalismes.

Documents importants i primordials són els Usatges i el Consolat del Mar: El primer és un dels codis feudals de dret visigòtic més antic d'Europa escrit en llatí cap al segle XI i traduït al català al XIII. El Consolat del Mar és el primer codi de dret marítim escrit en una llengua vulgar, data del segle XIII si bé s'hi afegeixen disposicions complementàries al XV. Tingué aplicació a tots els ports del Mediterrani i posteriorment aplicat a l'Atlàntic, servint de base al dret marítim d'Europa.

En Les Homilies d'Organyà trobem la fita d'on arrenca una literatura. En endavant, escriptors nascuts arreu de les noves terres de conquesta formen la conglomeració d'una vella i peculiar cultura.

Al principi s'escriu d'una manera pobra perquè la llengua, al no ésser encara rica, està mancada de les floritures o barroquismes pròpies d'èpoques literàries més resplendents, però també hi ha l'avantatge de que arriba perfectament al poble senzill que és, en el cas religiós, d'importància primordial.

A través dels dies, fent alts i baixos, es purirà la manera d'expressió escrita fins arribar al moment de la normativització del filòleg Pompeu Fabra. En endavant, una flexible normativa presidirà en tots els escrits.

Antoine de Saint Exupéry exclama, davant l'àrab que els salva d'una mort segura al desert, al donar-los aigua i atendre'ls: «Il n'y a plus ici ni races, ni langages, ni divisions...». Efectivament, races i llengües només haurien d'ésser els forts lligams de la solidaritat humana.

Cal, doncs, retre homenatge a la vila d'Organyà (Alt Urgell), bressol, que fou, d'una secular literatura.

Pere MORA GIRIBET.

Tramitaciones, Automóviles,
Pasaportes y Expedientes
en general

Zapatería, 1
AGRAMUNT

GESTORIA
FEIXA

Leñas y Carbones

F. Santamaría e Hijos

Santa Esperanza - Tel. 390387

La Tona

La Tona era una d'aquelles dones que són tot ànima: neta, xiroia, parladora, feïnera. Una dona enamorada de tot lo senzill: les flors boscanes, els arbres, la remor del vent, el cant de les fonts, la llum del sol, l'ocellada, les formigues, la lluna, els estels...

Un bon dia va conèixer el Ton, un home fi, delicat, treballador, honrat, bo, sensible.

Van parlar de mil coses.

A la Tona (una senzilla dona de casa seva) li queia la baba sentint-lo parlar. "Es un home enlletrat", pensava. I restava bocabadant quan aquell noi tan eixerit li explicava que la lluna (tan bonica com ella la veia!) havia estat trepitjada per l'home, malferida, foradada...; que, més enllà dels estels potser hi han d'altres móns fins ara desconeguts; que els estels mateixos són milions i milions de vegades més grans que aquells puntets lluent que ella mira embadalida cada nit; que més enllà d'Espanya, a l'altra banda de la mar, hi han uns països molt extensos amb arbres gegantins i espessíssims, "tant, digué el Ton, que la llum del sol no hi pot travessar, la terra sempre és humida, i la gent no s'hi poden passejar, ni collir-hi flors, ni empaitar-hi papallones, com tu fas pel bosc. Només quan volen aprofitar aquella terra, tallen els arbres sense pietat, i amb unes màquines molt grosses netejen aquell bé de Déu, fins que tenen el terreny lliure, desbrossat, net com una plata. Aleshores hi basteixen pobles i ciutats".

La Tona deia que més valdria deixar-ho tot tranquil; ella s'estima més els arbres que les ciutats; si van fent així, els ocells aviat hauran de viure a les golfes de les cases, i els animals es moriran d'enyorament; les ocelles no trobaran beca-da per a les cries; i la vida serà molt trista sense aquestes bestioles... "Els homes que tallen els arbres no són homes", afegí la Tona amb una mena de gemec sorgit del cor.

El Ton mirà fit a fit aquella dona senzilla, elemental, i pensà que esdevindria una muller meravellosa.

Van parlar llarg, molt llarg. El Ton li contà com, un dia, anant pel bosc, trobà quatre o cinc perdigotes, i, lluny d'agafar-los, deixà que fugissin camp enllà, pensant que la mare perdíu els enyoraria si ell se'ls emportava. I que, un altre cop per no trepitjar una corrua de formigues, va desviar el pas. I que, temps ha, havia recollit els ous d'un niu abandonat...

La Tona, escoltant tot això, notà que el cor li feia xup, xup... i temé que el Ton en sentís els batecs i endevinés el seu pensament: ella, al fons de l'ànima, es deia: aquest serà el meu home; només aquest! I s'esborronava tota pensant com fóra de bell escoltar sempre, mirar sempre, estimar sempre el Ton.

I sí: el Ton i la Tona es van casar.

Van muntar una caseta a les afores del poble, per tal que la Tona pogués veure el de fora: la verdor dels arbres, el vol dels ocells, el pas dels núvols, la sortida de sol...

Ella restava llargues estones a la finestra, tot esperant el retorn del marit, deixant planar el seu mirar per damunt d'aquell tros de Natura. Un dia va veure, amb temor, com uns homes atancaven unes grans màquines a aquell indret: grues, tractors, orugues... "Ja hi som, es digué la Tona: adéusiau arbres!". Ella no treia els ulls d'aquells artefactes que se n'enduien ametllers, ginesteres, herbes oloroses... i va pensar que aquells homes no eren bons.

Com un miracle, sorgí allí mateix, en aquell recó tan estimat, un majestuós bloc de pisos. Pel damunt del teulat, una grua giravoltava sense parar, portant els braços a dreta i esquerra. La Tona, tot trastejant per casa mirava amb malícia la màquina... "Ah, si la pogués fer fondre!".

Un dia, mentre feia el sopar, sentí la veu del seu home: "Tona, corre, vina. Mira què hi ha dalt de la grua!".

La dona, encuriosida i a correcuita, anà al menjador, i, aixecant els ulls, va veure una munió d'ocells ajocats a la màquina malestruga: uns ocells negres i grossos que arribaven a grans estols.

Es quedà bocabadant.

El Ton, amb mitja rialla, li explicà que segurament, aquells ocells anaven de pas: que devien ser aus emigrants que feien allí una parada per a reposar i reunir-se tots.

Al cim de la grua, n'hi havia un de sol. El Ton va dir que aquell era el guia del grup, i que de segur que tots marxarien així que ell aixequés la volada.

Home i dona van restar callats bona estona. El Ton, mirant de reüll la seva esposa, comprengué que estava fent les paus amb la grua... Per això, ni que la gana l'apretés una mica, va esperar complagut que ella se saturés d'ocells.

Al cap d'un ratet, ella va dir: "Aquestes bestioles ens han fet sopar tar!, oi, Ton?, però m'han fet entendre que en gairebé totes les coses hi ha un punt bo, fins i tot... en la grua".

Agnès ESCOLA.

MOVIMIENTO DEMOGRAFICO

MES DE OCTUBRE

NACIMIENTOS:

Imaculada Falero y Martínez dia 1
Jaime Torné y Cortés > 10

MATRIMONIOS:

José M^o Alsina Simón con
M^o Teresa Testagorda Graells dia 13
Amadeo Padullés Serra con
M^o Rosa Omedes Saboya > 26

DEFUNCIONES:

Carmen Piqué Pinó 54 años dia 2
Gabriel Sans Subirats 84 > > 4
Ignacio Albareda Simó 72 > > 5
Ramón Marsá Vilanova 92 > > 12
Paula Mollavi Sendrós 80 > > 13
Mercedes Solanes Blanch 77 > > 18
Rosa Jovell Cluet 84 > > 29

LLUVIA CAIDA EN EL MES DE OCTUBRE.

Dia 3	4'5 litros m. ²
> 4	3'4 >
> 5	10 >
> 17	3'3 >
> 22	0'9 >

Total 22'1 litros m.²

El Observador: DIOSDADO PONT

Para buen servicio

Funeraria (Casa Romá)

Rapidez... Economía...

Servicio Oficial único de
EL OCASO, S. A.

Merced, 19 Teléf. 390309
AGRAMUNT

CHOCOLATES JOLONCH

9



La Verge del Socós d'Agramunt

Si aneu a Agramunt, hi quedeu meravellats de les magnífiques arcades romàniques de la façana de la seva Església; us recomano que entreu en el seu interior, i en la nau esquerra entrant, la que serveix avui per a guardar el Santíssim, podreu admirar la meravellosa imatge de la Verge del Socós, patrona d'Agramunt; sentada en un tron giratori com si estés esperant la vostra visita.

Un mal enfocament de les làmpares que la il·luminen, fa que des de baix se li vegi la cara una mica allargada, quelcom hieràtica, com en la majoria de les imatges antigues; però si aneu a visitar-la dalt del camaril quedareu meravellats del bonica que és, essent com és una imatge tan antiga. Al contemplar-la per primera vegada valg comprendre unes notes trobades en un llibre molt antic que deien: "—Es morena, grave i afable, i mire al poble amb una particular compostura".

La imatge és de fusta i té d'alt prop de set pams. Porta el Nen Jesús assegut al seu genoll esquerre, que dona la benedicció amb la mà dreta i amb la esquerra aguanta un llibre. La Verge a la mà dreta hi porta un pom daurat. És molt antiga, probablement de les primeres imatges populars. El seu estil recorda el romànic tardà ja molt ornamental.

Amb seguretat no s'ha pogut saber mai d'on va venir, ni com va ésser que fes cap a Agramunt aquesta imatge.

S'ha dit sempre que es va trobar en un lloc molt prop de la Vila que se'n diu el Prat del Sió. Això ho acredita el fet de que antigament, en cas de secada, se la treia en processó i es portava fins al lloc on es diu es va trobar, on s'hi juntaven les processons que sortien dels pobles veïns.

Des que es va trobar aquesta imatge ha obrat el Cel molts favors als qui s'han confiat en Ella, com ho proven les moltes dàdives i exvots que rebia, i que antigament s'annotaven en un llibre que es tenia per aquest efecte.

Per aquest llibre podem saber que l'any 1549 va curar una dona d'un mal que ja l'havien deixada per morta. Aquest mateix any va curar, també de forma miraculosa, el mal d'ull d'una altra persona. Igualment una nena que ja estava tapada amb el llenol i donada per morta, a la que la seva mare li va encendre un cirí, i es va posar a encomanar-la ferventment a la Verge del Socós, després del qual va aixecar el llençol i la va trobar molt millor i en camí de curar-se.

Moltes més persones va curar de forma miraculosa la Verge del Socós en aquells anys.

També es va celebrar molt el cas d'un home que es va trobar acorralat pels moros en lloc on no tenia escapatori, i invocant a la Verge del Socós, va sortir salvat malgrat que els moros li tiraren moltes pedres i fletxes.

L'any 1599, un home d'Agramunt, de nom Llorens havia perdut la paraula la primera setmana de quaresma, i eren al temps de batre el blat i encara no li havia retornada. La seva muller pregava i feia promeses a la Mare de Déu del Socós per aquest motiu; i trobant-se un dia el malalt en el Portal de Vilavella, se li va tornar la veu al dir ell "—Jesús, Mare de Déu del Socós ajudeu-me".

I anant endarrera podem llegir que l'any 1574 es patí una fortíssima secada i que el dia 18 d'abril va determinar la Comunitat de treurer la imatge, i invitar als pobles veïns a contribuir amb processons. Es va fer el dia 22, solament amb la processó d'Agramunt, i aquella nit ja va ploure tota la nit, de tal manera que al dia següent no va poder venir cap processó del veïnat.

Igualment va succeir el dia 9 de Maig de l'any 1605, quan per la molta necessitat d'aigua, varen demanar els veïns a la Comunitat que es portés la Mare de Déu en processó al prat del Sió. Així es va acordar, però ja no hi va haver temps, perquè abans de poder treurer la imatge al carrer ja es va posar a ploure abundantment. Quan va haver acabat de ploure es va fer la processó pels carrers de la Vila, i es va deixar durant vuit dies la imatge davant de la seva Capella, rebent en aquests dies les processons d'acollí de gràcies de tot el veïnat.

Més extraordinari va ésser el cas ocorregut l'any 1650 en el mes de maig, que també s'estava patint una tremenda secada, i es va acordar també de treure a la imatge de la Verge en rogatives fins al prat del Sió; i va succeir que, tenint la imatge a la porta de l'Església preparada per la processó i estant el temps molt clar es va sentir un fort tré, que va ésser anunci d'una pluja abundosa.

I no és necessari retreure'n més dels prodigis que podríem citar, atribuïts a la Verge del Socós, que aquests sols volen demostrar-nos que la Verge del Cel sols és una, però, com a dona que és, li agrada de veures pregada i festejada en la seva imatge de la Verge del Socós d'Agramunt.

Pere RIBERA — Guissona

Exclusivitats * Draperia anglesa i francesa
Camises - Corbates - Articles Home

Sastreria Univers

Tailleur Sastre

Roda. Carlemany, 79 - Tel. 21286 LES ESCALDES
Valls d'Andorra

Antonio Montané Farré

Maderas del País y de Importación
Aserradero Mecánico en Las Bordas

Calle Piedad, 25

Teléfono 21

BOSOST (Valle de Arán)

Salvatge terra, homes cansats

LECTORS

De lectors, com de lectures, n'hi ha una fauna riquíssima. El lector és un déu petit, una mena de sacerdot del linotip. El lector, àmpliament considerat, és, per definició, aquella persona que llegeix. Que llegeix el què sigui, però que llegeix. És clar que tots sabem que llegir és un art (fins hi tot hi ha qui ho considera un vici) però és un art difícil. Com que es tracta, però, del lector i no de la lectura, ens limitarem a la qüestió.

Jo n'he conegut molts, de lectors, i de segur que en coneixeré encara més i més variats. Avui, però, us n'ofereixo el meu còdig personal i espero que la meua sistematització us agradarà.

Hi ha el lector *esquirol*. Aquesta mena de saltimbanqui de la lletra impresa, saltironeja amb els ulls tots els textos sense aturar-se es cap. Una ullada a la dreta, una altra a l'esquerra i ja està. Sol començar pel començament, cosa estranya i no parar fins a la darrera plana. Naturalment no ha llegit res, però ha passejat tot el text. Si li pregunteu sobre alguna qüestió remena el cap i el cul, la cadira s'estremeix i, com l'esquirol defuig el diàleg. Si se li embruta la cua (si el poseu en evidència que no sap res) en fa una de dues: o s'aixeca i marxa o us comença a parlar de la guerra i acaba tractant-vos d'ignorants.

Hi ha també el lector *serp*. Tipus abundant (encara que no tant com l'altra) que llegeix una d'aquí, una altra d'allà... Difícilment es recorda del què ha llegit. Si hi ha sort us parlarà de política i de modes en una sanfaina impressionant. No destria els ingredients.

Una altra espècie és el lector *gallina*. Sol empassar-se tot el què llegeix. La seva defensa és: «Ho ha dit el diari!, o la tele!...». Contra el que pugui semblar, però, no cova les lectures...

També conec el tipus *pavo real*. Encantador! Entendridor! Llegeix revistes amb moltes coloraines de noies, princeses, duqueses, marqueses, xineses... Tot el què llegeix és tan fastuosament bonic com les novel·les radiofòniques. Sol dir-se Maria, simplement. Somnia amb la seva joventut. Quan torna del mercat o d'arrencar herba del blat de moro, de rosari o de missa de set del vespre, etcètera, o fa el sopar o engega la tele. Sol donar-se al camp i a la ciutat. Sol engalanar-se per anar a les processons o a passejar per la carretera el dia de Festa Major.

Recordo el lector *gall*: Obra el diari, el llibre, la revista, mira i aixeca el cap: kikiriki...! ha passat això o allò, això no val res, no és veritat!, etcètera...

Hi ha també el lector *cavallet*. És simpàtic. Sempre llegeix el mateix. Quasi sempre esports. (La política, per a ell, és una sogra agra). Si un dia mor vol nínxol rodó com les pilotes. (Si pot ser amb l'escut del Barça i tot). Sempre corre per saber el resultat de la quiniela...

Hi ha també un altre curiós lector: *el formiga*. Llegeix, llegeix, llegeix. A la fi només s'emporta l'espiga més grossa cap al cau. (I aquí hi ha una qüestió: no se sap mai si llegeix o es fa el distret, amb el diari obert). Sol assabentar-se de tot

el què passa a les cases dels altres, però del diari...

I el lector *taup*. Element soterrani i curiosíssim. Ho llegeix tot. Des d'un cantó a l'altre; de dalt a baix. Ordenadament. En la seva abstracció, si es distreu fins i tot s'empassa els anuncis. (Misericòrdia per a ell si mai li cau una «Vanguardia» als dits!). Disfruta molt, suposo. Per a ell el món és molt bonic, ja que sempre creu que allò que llegeix és veritat.

Ve ara una espècie híbrida entre el taup i la gallina, que és el *xut*. El xut, símbol de la intel·ligència. Llegeix molt i bé, Té del taup, que escorcolla per tot arreu cercant allò important; té de la gallina, que és lloca, és a dir cova profundament allò que llegeix, procura entendre-ho, ho medita, es documenta i, per fi, escombra la palla i crítica. Resultat: En surt un pollet més aviat tiesso, prim, esquel·lètic, però quasi sempre sa. Sol ser un intel·lectual, un crític, un estudiós, un científic... Com que li ha estat difícil d'adquirir una significació pròpia degut, en part, a la seva híbridesa, en part al racisme imperant en la societat, quan es mort se li tributa reconeixement públic i se li aixeca un monument, etcètera. Amb tot és un dels lectors més profitosos.

I encara n'hi ha d'altres, de tipus lectorils. La fauna és rica, certament. Podríem parlar dels lectors *lleó* (reis del discurs polític-clerical), dels lectors *rateta* (mossegant per tot arreu des d'una redacció de diari), dels lectors *copito* (que intenten obtenir material saltant de ministeri en ministeri), etc.

La llista és llarga, ja ho veieu. I més podria ser-ho, encara. I és que, el món de la lectura, el món de les lletres, és tan complex! I mentre uns el voldrien veure desaparèixer, d'altres el van fent, dia a dia, una mica més humà i assequible. I caminen segurs perquè, a més de la seva fe inalienable en tot el que signifiqui progrés, tenen *abecedari* per dies. Mireu, sinò, si n'és de llarg...!

Jordi GUASCH.

FUNERARIA J. TORNÉ

PANTEONES — LAPIDAS

MARCOS DE ACERO INOXIDABLE

(de la Casa Serrano de Barcelona)

CORONAS de FLORES, naturales y artificiales

ARCAS DE ZINC

Exposición al natural a la atención del público

TRASLADOS A TODA ESPAÑA

Servicios para los asegurados a

EL OCASO, S. A.

Y recuerde...

CALIDAD Y PRECIOS SIN

POSIBLE COMPETENCIA

Circunvalación, 4
Arrab. Puigvert, 62

Teléfono 39 08 62
AGRAMUNT (Lérida)

CHOCOLATES JOLONCH



El Municipio

El Ayuntamiento Pleno y la Comisión Municipal Permanente, en sesiones celebradas durante el pasado mes de Octubre, adoptaron los siguientes acuerdos:

OBRAS URBANIZACION VARIAS CALLES Y RENOVACION ALUMBRADO. Dada cuenta del escrito de la Comisión Provincial de Servicios Técnicos referente a la urbanización de la Plaza del Olmo y calles adyacentes y renovación del alumbrado público, se acuerda solicitar la transferencia de dichas obras a la próxima anualidad de 1.975.

APERTURA ACCESOS A LA COOPERATIVA de VIVIENDAS «VERGE DEL SOCOS». Vistos los escritos presentados por los componentes de la cooperativa, solicitando apertura de accesos, se acuerda iniciar el oportuno expediente para abrir una calle paralela al Instituto que enlace con la calle de la Capilla

APERTURA CALLE. Iniciar expediente para la apertura de una vía que enlaza la calle de los Huertos con el Paseo de José Brufau.

EMBALSE DE RIALP. Comparecer en el trámite de información pública apoyando la construcción del Pantano Rialp.

CAMBIO MATERIAL TAXIS. Autorizar a D. José Carreras Potrony el cambio de vehículo para dedicarlo a la misma actividad de Auto-taxis.

LICENCIA DE OBRAS. A D. José Martorell Badia para la construcción de dos pisos en la casa de su propiedad sita en Avda. M. Jolonch.

A D. Juan Escolá Figuera, tapar una galería en casa sita en calle Hermandad.

A D. José Bertrán Piqué, arreglo del tejado de un cubierto en Arrabal de Puigvert.

A D. José M^a Piulats Solé, ampliación de la casa sita en Arrabal de Puigvert.

A D. Pedro Brils Solé, apertura de una puerta trasera en la casa de Arrabal de Puigvert.

A Hermanos París Cortés, revocar la cocina de la casa sita en calle Vilavella.

A D. Ramón Inglada Porta, reforma general de la casa y construcción de un balcón en el segundo piso, calle Vilavella

A D^a Vicenta Ribera Verdaguera, reparación tejado casa Avda Jaime Mestres.

A D. Manuel Mayoral Alavedra, construcción de bajos y seis plantas, con dos viviendas cada una, de Renta Limitada Subvencionadas en Plaza del Pozo.

A Rdo. Sr. Cura Párroco, ampliación calefacción Iglesia Parroquial y Sacristía.

A D. Tomás Jové Garriga, desagüe bodega y construcción pavimento en casa calle Vilavella.

A D. Jasé Santacreu Peralba, conectar canaleras a la red de alcantarillado, en Arrabal de Puigvert.

A D.^a Carmen Bernaus Rialp, obras interiores en casa calle Circunvalación.

A Caja de Ahorro y Monte de Piedad de Lérida, para retirar escombros a fin de iniciar las obras de instalación de dicha Entidad, calle Guimerá.

A D. Luis Bertrán Torres, obras interiores en casa Carretera de Artesa.

A D. Mariano Jolonch Trepas para arreglo alcantarilla en casa Travesía Aspi.

A D. Jaime Marina Figuera, derecho empalme agua en patio Carretera de Artesa.

A D. Juan Antonio Ibarz Raluy, derecho empalme agua en patio Carretera de Tárrega.

LIQUIDACION GESTOR. Aprobar la liquidación presentada por el Gestor Sr. Vilá, correspondiente al tercer trimestre.

CUENTAS Y FACTURAS. Se aprobaron varias por un importe total de 299.547 pesetas.



¡ATENCIÓN SEÑORA!

*Guarde limpia su ropa,
es mejor y está preparada
para cuando la necesite.*

Es un consejo de

Tintorería

salas

Sió, 29

AGRAMUNT